

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Górasza a členov senátu JUDr. Vladimíra Maguru a JUDr. Sone Mesiarkinovej, v právnej veci žalobkyne: **M. K.**, bývajúca v B., v dovolacom konaní zastúpená JUDr. H. L., advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom v B., proti žalovanej: **Slovenská republika**, za ktorú koná Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, Bratislava, Stromová 1, o **náhradu škody**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 9 C 83/04, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. februára 2007 sp.zn. 6 Co 287/06, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Žalobkyňa sa žalobou domáhala, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť jej 88 475,- Sk spolu s úrokom z omeškania. Splnenia povinnosti sa domáhala z titulu náhrady škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len zákon č. 58/1969 Zb.). Ako rozhodujúce skutočnosti uviedla, že v dôsledku toho, že orgán katastra včas, v lehote podľa § 32 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (ďalej len zákon č. 162/1995 Z.z.), nerozhodol o návrhu na vklad, vznikla

jej škoda tým, že musela zaplatiť za ten čas nanovo ustanovenú daň z prevodu nehnuteľností, ktorú by inak, nebyť nesprávneho úradného postupu orgánu katastra, nemusela zaplatiť.

Okresný súd Bratislava IV (súd prvého stupňa) rozsudkom z 23. marca 2006 č.k. 9 C 83/04-39 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 88 475,- Sk so 17,6 %-ným úrokom z omeškania od 19. septembra 2002 do zaplatenia a náhradu trov konania 10 378,-Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že žalobkyňa, ako predávajúca, uzavrela so štátom, za ktorého konala S.S.C., kúpnu zmluvu o prevode pozemku v kat. území L., zapísaného na LV č. X. ako parc.č. X. - orná pôda vo výmere 3 730 m², za kúpnu cenu 1 969 500,-Sk. Hoci kupujúci podal návrh na vklad do katastra nehnuteľností 16. októbra 2001 a katastrálny úrad mal o návrhu podľa § 32 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. rozhodnúť do 30 dní odo dňa jeho doručenia, rozhodol o ňom až 24. júna 2002. Pokiaľ by katastrálny úrad rozhodol o návrhu na vklad do 30 dní od jeho doručenia, bol by predmetný prevod vlastníctva nehnuteľností oslobodený od dane z prevodu a prechodu nehnuteľností v zmysle § 18 ods. 2 zákona č. 318/1992 Z.z. o dani z dedičstva, darovania a prevodu a prechodu nehnuteľností v znení do 31. marca 2001. Keďže ale katastrálny úrad rozhodol o vklade až po 1. apríli 2002 (po účinnosti zákona č. 107/2002 Z.z., novelizujúceho zákona č. 318/1992 Z.z. o dani z dedičstva, darovania a prevodu a prechodu nehnuteľností), vznikla žalobkyni povinnosť zaplatiť daň z prevodu a prechodu nehnuteľností, ktorú by v prípade rozhodnutia o vklade do uvedeného dňa nemala. Na základe uvedeného potom súd prvého stupňa ustálil, že žalobkyni vznikla nesprávnym úradným postupom orgánu katastra škoda, za ktorú zodpovedá štát.

Krajský súd v Bratislava (odvolací súd), konajúci o odvolaní žalovanej, rozsudkom z 20. februára 2007 sp.zn. 6 Co 287/06 zmenil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu zamietol. Žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Zmenu rozhodnutia súdu nižšieho stupňa odôvodnil tým, že v konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup orgánu katastra, v príčinnej súvislosti s ktorým by žalobkyni vznikla škoda. Dospel k záveru, že tomu, aby katastrálny úrad včas rozhodol o návrhu na vklad, bránil nedostatok návrhu; rozhodnutie o trvalom odňatí prevádzaného pozemku z poľnohospodárskeho pôdneho fondu bolo predložené katastrálnemu odboru až 23. apríla 2002. O návrhu na vklad mohol orgán katastra preto rozhodnúť najskôr 23. apríla 2002 (v skutočnosti rozhodol 24. júna 2002). Zákon č. 107/2002 Z.z., novelizujúci zákon č. 318/1992 Z.z. o dani z dedičstva, darovania a prevodu nehnuteľností, nadobudol účinnosť 1. apríla 2002. Žalobkyni by teda vznikla

povinnosť zaplatiť daň z prevodu nehnuteľností aj v prípade, že by orgán katastra rozhodol o návrhu na povolenie vkladu hneď po jeho doplnení o rozhodnutie o odňatí poľnohospodárskej pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu.

Proti rozsudku odvolacieho súdu žalobkyňa podala dovolanie. Navrhla napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Podľa žalobkyne „je zarážajúce“, že odvolací súd neskúmal, prečo orgán katastra, hoci odstraňoval nedostatky návrhu, neprerušil konanie o návrhu na vklad podľa § 31a zákona č. 162/1995 Z.z. Uviedla, že odvolací súd nemal dôvod zmeniť rozhodnutie súdu prvého stupňa, v ktorom bolo správne ustálené, že boli splnené všetky podmienky vzniku zodpovednosti štátu za vznik škody. Tvrdila, že „ak by správny orgán postupoval v lehotách mu daných v ust. § 32 ods. 1 a § 31a zák.č. 162/1995 Z.z. a § 49 ods. 1,2 zák. č. 71/1967 navrhovateľke by daná škoda nevznikla a ak by nedošlo k nesprávne úradnému postupu orgánu štátu nemusela by ju podľa platnej právnej úpravy uhradiť.“

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, ktorý koná za žalovaný štát, navrhol dovolanie žalobkyne zamietnuť, pretože ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá je zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je dôvodné, pretože ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a dovolacím dôvodom vrátane jeho vecného (obsahového) vymedzenia dovolateľom. Obligatórne sa zaoberá len vadami vymenovanými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tieto vady konania neboli dovolateľkou namietané a ani zo spisu nevyplývajú, preto sa dovolací súd v ďalšom zaoberal len dovolacím dôvodom, ktorý žalobkyňa uplatnila.

Žalobkyňa namieta, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, a aj sudy nižších stupňov boli jednotné v tom, že danú vec treba posúdiť podľa zákona č. 58/1969 Zb. (§ 27 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z.). S týmto záverom súhlasí aj dovolací súd.

V zmysle § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov a orgánov spoločenskej organizácie uvedených v § 1 ods. 1 tohto zákona nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia.

Zodpovednosť za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom je objektívna zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemožno zbaviť. Je založená na súčasnom (kumulatívnom) splnení troch podmienok: 1. nesprávny úradný postup štátneho orgánu, 2. vznik škody a 3. príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody.

Pre správne právne posúdenie zisteného skutkového stavu v danej veci bolo potrebné posúdiť, či sú splnené všetky vyššie uvedené predpoklady vzniku zodpovednosti štátu za vznik škody.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 29. marca 2007 sp.zn. 3 Cdo 32/2007 (jeho rozhodnutie bude uverejnené v Zbierke Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky), vydanom v podobnej veci, už dospel k tomuto záveru: „Splnenie povinnosti, ktorá vyplýva z predpisu spadajúceho do oblasti verejného (daňového) práva, nemôže byť škodou v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Nedodržanie lehoty uvedenej v § 32 ods. 1 zák. č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych

a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) môže mať za následok vznik zodpovednosti podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo nesprávnym úradným postupom len vo vzťahu k takému zmenšeniu majetku účastníka katastrálneho konania, ktoré bolo priamo a nesprostredkovane spôsobené práve (iba) týmto postupom.“

Najvyšší súd Slovenskej republiky pritom vychádzal, okrem iného, z toho, že nerozhodnutie orgánu katastra o návrhu na vklad v lehote určenej § 32 zákona č. 162/1995 Z.z. možno síce považovať za nesprávny úradný postup v zmysle zákona č. 58/1969 Zb., tento postup ale nemá bez ďalšieho za následok vznik škody. K tomu uviedol, že peňažné plnenie, ktorého sa žalobkyňa domáhala titulom náhrady škody a ktorého výška zodpovedala žalobkyňou zaplatenej dani z prevodu nehnuteľnosti, nepredstavuje jej majetkovú ujmu spôsobenú nesprávnym úradným postupom katastrálneho úradu. Majetok žalobkyne sa nezmenšil nesprávnym postupom katastrálneho úradu, rozhodnutím o návrhu na vklad do katastra po určenej lehote, prípadne prevodom vlastníctva nehnuteľností po 1. apríli 2002. Ani samotným vznikom povinnosti zaplatiť daň z prevodu nehnuteľností v zmysle § 9 ods. 1 a § 19 ods. 3 písm. a/ zákona č. 318/1992 Zb. o dani z dedičstva, darovania a prevodu a prechodu nehnuteľnosti nedošlo k zmenšeniu majetku žalobkyne. Tento dôsledok nastal až zaplatením dane žalobkyňou. Do tej doby jej žiadna škoda nevznikla, lebo nedošlo k (žalovanému) úbytku jej majetkových hodnôt. Samotná existencia povinnosti daňovníka zaplatiť daň nie je skutočnou škodou ani ušlým ziskom. Majetok žalobkyne sa zmenšil až splnením tejto povinnosti. Najvyšší súd Slovenskej republiky tiež uviedol, že atribútom príčinnej súvislosti je „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu. Nedodržanie lehoty určenej § 32 ods. 1 katastrálneho zákona je jednoznačne procesný postup priečiaci sa zákonu. Na druhej strane ale nemožno prehliadať, že tento postup môže mať za následok vznik zodpovednosti podľa zákona č. 58/1969 Zb. len vo vzťahu k takému zmenšeniu majetku účastníka katastrálneho konania, ktoré bolo priamo a nesprostredkovane spôsobené práve (iba) týmto postupom. Ak katastrálny úrad nerozhodne o návrhu na vklad v určenej lehote, nemôže len z titulu dopustenia sa uvedenej procesnej nesprávnosti (bez ďalšieho) zodpovedať za všetko, čo nastalo v čase po uplynutí lehoty,

v ktorej mal rozhodnúť o vklade, do rozhodnutia o vklade, a čo malo negatívny dopad na majetok účastníka katastrálneho konania.

Nerešpektovanie zákonom predpísaného postupu na rozhodnutie o návrhu na vklad do katastra nehnuteľností malo v danej veci za následok (len) to, že k prevodu vlastníctva žalobkyne došlo po lehote vyplývajúcej z § 32 katastrálneho zákona. Táto skutočnosť ale nebola z hľadiska zmenšenia jej majetku rozhodujúca. Až pridruženie sa ďalšej (katastrálnym úradom nezapríčinennej) skutočnosti – zmeny právnej úpravy účinnej od 1. apríla 2002 - viedlo k tomu, že prevod vlastníctva nehnuteľností bol pre žalobkyňu spojený s „novou“ daňovou povinnosťou. Avšak ani vznik tejto povinnosti neznamenal ešte zmenšenie majetku žalobkyne, pretože majetkový úbytok zaznamenala až zaplatením dane v rámci plnenia povinnosti vyplývajúcej z daňovo-právneho vzťahu.

Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z postupného sledu jednotlivých skutkových okolností danej veci bolo zrejmé, že nesprávny úradný postup katastrálneho úradu bol významným článkom reťazca príčin a následkov. Skutočne, ak by nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu, nebol by sa zmenšil majetok žalobkyne. Napriek tomu ale zo sledu relevantných príčin a následkov vyplýva, že zmenšenie majetku žalobkyne nebolo spôsobené priamo nesprávnym úradným postupom katastrálneho úradu (jej majetok by sa nezmenšil, ak by nedošlo k zmene zákonnej úpravy dane z nehnuteľností). Vzhľadom na toto nie priame, ale sprostredkované pôsobenie nesprávneho úradného postupu dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v danom prípade nebola daná príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom katastrálneho úradu a tým zmenšením majetku žalobkyne, náhrady ktorého sa domáha.

Dovolací súd, konajúci o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. februára 2007 sp.zn. 6 Co 287/06, riešiacemu obdobnú skutkovú i právnu situáciu, nezistil žiadny dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od vyššie prezentovaného záveru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobkyne zamietol podľa ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p.

V dovolacom konaní (procesne) úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanej náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júla 2008

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: